

Господарське зобов'язання припиняється неможливістю виконання у разі виникнення обставин, за які жодна з його сторін не відповідає, якщо інше не передбачено законом.

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> (дата звернення 08.01.2022)

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV URL. <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>(дата звернення 08.01.2022)

3. Науково – практичний коментар до ст.175 Господарського кодексу України. URL. <http://www.jurists.org.ua/commercial-law/5020-naukovo-praktichniy-komentar-do-st-175-gospodarskogo-kodeksu-ukrayini.html>

Олександр ДАНИЛІВ

курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
кримінальної поліції

Науковий керівник:

Анастасія ФІЛІПП

доцент кафедри кримінального права
та кримінології Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

Діяльність щодо запобігання та протидії домашньому насильству регламентується Конституцією України, Кодексом України про адміністративні правопорушення, Сімейним кодексом України, Цивільним процесуальним кодексом України, Законами України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» № 2229-VIII від 07 грудня 2017 року, «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» № 2866-IV від 8 вересня 2005 року, «Про Національну поліцію» №580-VIII від 02.07.2015, та іншими нормативними актами.

До міжнародних договорів України у сфері протидії насильству в сім'ї, які стали частиною національного законодавства, можна віднести такі міжнародно-правові документи:

- Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979 р., яка набрала сили для України 03.09.1981 р.;

- Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 р., згоду на обов'язковість якої надано Україною 27.09.1991 р.;

- Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25.01.1996 р., згоду на обов'язковість якої надано Законом України від 03.08.2006 р.;

- Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.), згоду на обов'язковість якої надано Законом України №475/97-ВР від 17.07.97 р.

Кількість судових рішень Європейського суду з прав людини, якими зафіксовано порушення з боку держави прав людини у випадках, пов'язаних з насильством у сім'ї, не можна назвати великою. На сьогодні це 10 рішень, зокрема, «А. проти Сполученого Королівства» (1998), «Контрова проти Словаччини» (2007), «Беваква та С. проти Болгарії» (2008), «Бранко Томасік та інші проти Хорватії» (2009), «Опуз проти Туреччини» (2009), «Є.С. та інші проти Словаччини» (2009), «А. проти Хорватії» (2010), «Хайдуова проти Словаччини» (2010), «Єремія проти Республіки Молдова» (2013), «Мудрік проти Республіки Молдова» (2013).

Справа «Опуз проти Туреччини» стосується багаторічного насильства в сім'ї відносно жінки та її матері. Заявниця Нахід Опуз разом із своєю матерю протягом багатьох років страждали від насильства в сім'ї з боку чоловіка заявниці. Стосунки між заявницею та її колишнім чоловіком розпочались у 1990 р., офіційно стосунки були оформлені у 1995 р. Від цього шлюбу у заявниці є троє дітей 1993, 1994 та 1996 років народження. Перші скарги до поліції були подані заявницею та її матір'ю ще у 1995 р. Незважаючи на постійні скарги до правоохоронних органів, держава не змогла надати ефективний захист жінкам, що призвело до вбивства матері заявниці у 2003 р., вчинене колишнім чоловіком останньої.

Заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини 15.07.2002 р. У своїй заяві до Європейського суду заявниця Опуз оскаржувала порушення з боку Туреччини статей 2, 3 та 14 у поєднанні з цими статтями, статей 6 і 13.

28.11.2006 р. Європейський суд прийняв рішення про направлення повідомлення по справі Уряду Туреччини та вирішення питання про прийнятність скарги. На відміну від справ, огляд яких було зроблено вище, по справі «Опуз проти Туреччини» були проведені судові слухання, а також Європейським судом були прийняті до уваги коментарі, надані третьою стороною в особі правозахисної організації Interights.

Європейський суд з прав людини 09.06.2009 р. виніс рішення по цій справі, в якому визнав Туреччину винною у порушенні своїх зобов'язань захищати жінок від насильства в сім'ї і вперше у своєму рішенні визнав, що гендерне насильство є формою дискримінації згідно Європейської конвенції.

Дане рішення Європейського суду є достатньо революційним і надзвичайно важливим у сфері боротьби із домашнім насильством.

По-перше, суд дав характеристику зобов'язань держави у зв'язку з насильством в сім'ї, визнавши серйозність домашнього насильства в Європі, визнавши ті проблеми, які виникають через латентність та не реагування на

це правопорушення і підкресливши серйозність, з якою держави повинні реагувати на нього. Уперше у своєму рішенні Суд підкреслив, що насильство в сім'ї не є приватною чи сімейною справою, але є питанням, що зачіпає суспільні інтереси, що так само вимагає ефективних дій з боку держави. Суд також вказав, що недостатньо мати закони, щодо протидії домашньому насильству, більш важливим є наявність ефективних механізмів їх реалізації.

По-друге, домашнє насильство було визнано жорстоким поведженням, що є проявом нелюдського чи такого, що принижує гідність, поведження.

По-третє, надзвичайно важливим є той факт, що вперше суд визнав нездатність держави адекватно реагувати на насильство за ознакою статі, як порушення ст.14 Конвенції, тобто положення про недискримінацію. Суд проголосив, що нездатність держави захистити жінок від домашнього насильства порушує їх право на рівний захист перед законом, навіть за відсутності наміру такої дискримінації (§ 191–192).

Отже, Європейським судом було визнано порушення статей 2, 3 та 14 Європейської конвенції. Суд призначив 30 000 євро компенсації за шкоду, нанесену заявниці через порушення вищевказаних статей, а також 6500 євро за понесені витрати у зв'язку із процесом.

1. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

3. Сімейний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

4. Цивільно процесуальний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.

5. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» № 2229-VIII від 07 грудня 2017 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.

6. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» № 2866-IV від 8 вересня 2005 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>.

7. Закон України «Про Національну поліцію» №580-VIII від 02.07.2015 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

8. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text.

9. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.

10. Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25.01.1996 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135#Text.

11. Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.